

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

3. Attributa diuina rationem entis à se substantiui metaphysici in se
formaliter, & essentialiter non claudunt: quære neque ens à se, seu
essentia metaphysica diuina transcendit Attributa, neque hæc ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

CERTAMEN III.

Attributa diuina rationem entis à se substantiui metaphysici in se formaliter, & essentialiter non claudunt: quare neque Ens à se, seu Essentia diuina metaphysica transcendit Attributa, neque hæc inadegnatè solùm ab illa distinguuntur, sed omnino adæquatè.

DAta proximè ratio satis ostendit, quàm difficultèr communis, ac certa opinio de non transcendētia Essentiæ metaphysicæ Dei, seu entis à se per Attributa omnia, ac proinde hæc adæquatè ab Essentia metaphysica Dei ex parte obiecti metaphysicè differre, possit defendi: sed in nostris principiis iactis controuersis de Trinit. d. 6. qu. 1. nullo negotio defenditur. Censio igitur ex ibi dictis, Attributa diuina prædicatum entis à se substantiui metaphysici in suo essentiali, & formali conceptu non inuoluere: ac proinde neque Essentiam Dei metaphysicam in se claudere, sed adæquatè ab illa ex parte obiecti differre: sicut eadem qu. 6. de prædicatis personalibus rationem entis substantiui metaphysici in suo formali obiectiuo, & metaphysico conceptu non includi ostendebamus. Aduersabitur fortasse conclusio iis omnibus, qui ea qu. 6. oppositum de personalibus prædicatis censent: ut forte, quia præcipue difficultates, quæ contra nostram in personalibus conclusionem similem, vel potius eandem, militant, locum contra eandem de Attributis non habent, ut eas perpendenti facillè parebit, nobis in præsentiarum aduersari nolint. Patronos vero eos omnes habere meritò æstimabitur, qui in prædicatis personalibus, ubi adeo difficilior est, eandem conclusionem tuerentur, quos omnes ibi cert. 1. recensimus, potiorèmq; & maiorem Theologorum patrem esse monstrauimus.

2 Probatum conclusio ab autoritate Patrum, qui eam impugnant, resonant. Et primò quidem ex testimoniis Anselmi, & Bernardi recitatis d. 2. qu. 1. cert. 2. n. 5. ubi ille cap. 14. monolog. & cap. 16. e. cuius verbis illa extrema repetit, *illa summa Essentia nullo modo sic est aliquid, ut illud idem secundum alium modum, aut secundum aliam considerationem non sit: quia quidquid aliquo modo essentialiter est, hoc est totum, quod est*: Quam sententiam scripsit Anselmus, ut ostenderet, quæcumque de Deo etiam in abstracto prædicantur, essentialiter prædicari. Et quamquam de essentiali prædicatione physica, recitata ratio probet, salueturque totus Anselmi discursus, magis tamen dignè de subtilissimi, ac Theologi metaphysici, si quis alius, Patris mente cogitamus, si eius rationem de prædicatione essentiali metaphysica eorum omnium, quæ de Deo dicuntur, percurramus: Cum autem subtilissimus Pater metaphysicè Iustitiam à Misericordia, Scientiam à Voluntate, & hæc ab Essentia, seu prædicato entis, & essendi à se, sapè diuiserit, in hac nostra sententia tantummodo eius discursus de metaphysica etiam prædicatione diuinorum omnium de Deo concludit. Id quod ita ostendo. Quia, cum iuxta illam in Deo tantum sit vnicum, etiam metaphysicè esse, seu prædicatum entis à se: atque, ut de Deo quodcumque prædicatum enuncietur, necessariò copula, *est*, intercedat: quæ esse, & entitas metaphysica Dei, quæ eius essentia est, significatur, quæque prædicata, & Attributa omnia diuina iure sententiæ physica cum esse, seu Essentia metaphysica Dei, solummodo sunt, nullum prædicatum diuinum enuntiatum potest, dicere esse in Deo, seu esse Deum, etiam metaphysicè: quin esse à se, seu ens à se (quod tota Dei Essentia est) de Deo prædicetur: ac proinde omnia quæ de Deo prædicantur, licet omnino ex parte obiecti diuisa ab Essentia sint, nequeunt de Deo prædicari, quia eius Essentia metaphysica, metaphysicè etiam loquendo prædicatur: quare omnia, quæ de Deo prædicantur, essentialiter, etiam metaphysicè, nec solùm physice

prædicantur. Ita enim est suum esse (ut apertiori paraphrasi eisdem ferè verbis Anselmi eius mentem profundam, edisseram) ut idem esse sit ipsum, secundum quem modum, & considerationem, seu conceptum obiectiuum attributalem secundum quem esse concipitur: quia quæcumque essentialiter sunt, & non ab alio, hoc totum, & solùm esse habent, *quod est*, Essentia metaphysica Dei.

3 Bernardus autem s. de Consideratione ad Eugen. aiebat: *Si magnum, si sapientem, vel quid tale de Deo dixeris in hoc verbo instauratur: Quod est est. Nempe hoc est esse, quod hæc omnia esse. Si centum talia addas, non recessisti ab esse: si ea dixeris nihil addidisti, si non dixeris, nihil minuisi*, qui etiam locus, licet de esse, & Essentia physica Dei posset, utcumque explicari. At si eius verba stricte, & proprie interpretemur metaphysicè loqui Bernardum, inde apparet, quod de nominum, & verborum significatis, quæ obiectiuorum conceptum sunt, aperte loquatur: & tamen omnium attributorum nominum significata in hoc verbo *Quod est*, ait instaurari, atque eis nominibus additis non recedi ab esse, id est à significato eius vocis, nihilque addi, vel minui conceptui, quem de Deo habemus. Hæc inquam, de conceptibus, formalitatibusque diuinis, ut eis nominibus significantur, loqui Bernardum suadent. Cum autem certum ex dictis sit voce *Essendi à se*, ea omnia non significari, restat omnia instaurari in illa: quia metaphysicè etiam loquendo, quod de Deo, eiusque Essentia est, esse idem ipsum est, reliquorum diuinorum esse: ac proinde esse Deum, est esse omnia Attributa: quare si addantur, vel taceantur, nihil substantiuum metaphysicè loquendo additur, vel minuitur, quia nullum est diuinum negatur, si simul affirmetur, *Quod est est*: in quo ratio essendi, atque entis à se (quæ vnicæ formaliter in Deo est) continetur, & quæ recedere non possumus, cum cum Magnum, Beatum, & Sapientem esse dicimus: cum, copulâ verbi substantiuum, quo necessariò ea de Deo prædicare, ac dicere debemus, ipsum idem esse significetur, ut nuper in Anselmi interpretatione dicebamus.

4 Secundo probatur autoritate aliorum Patrum, Essentiam metaphysicam Dei in hoc quod est esse à se, seu in prædicato entis à se absolute constituentiam, quorum verba dedimus d. 2. qu. 1. certam. 2. à n. 6. Etenim, si esse à se commune prædicatum, & transcendens metaphysicè Attributa omnia foret, malè in eo absolute, & siue vlla distinctione, tam multiplicis prædicari entis à se, quod metaphysicè in Deo inuenitur, Essentia, & natura Dei metaphysica ab eis Patribus collocaretur: cum adhuc inexplicatum maneret, quodnam ex pluribus illis prædicatis essendi, seu entis à se, quæ in Deo pro pluralitate, & multipliciter prædicatorum metaphysicorum Dei metaphysicè inueniuntur, Essentia metaphysica Dei foret, atque insuper, explicata diuersitate illorum omnium prædicatorum entium à se diuinorum (quod si non omnino inexplicabile est, ut reor, valde tamen explicatu difficile, ut constat ex dictis cert. 2. n. 6. fin. atque ex dicendis cert. 4. num. magis constabit) illud prædicatum entis, seu essendi à se cum propriis notis ex quibus cum aliis prædicatis entis à se attributalibus confundi non posset, oporteret ab eis Patribus explicari: ne res dubia adhuc, & sub lice, ut aiunt, post definitiuam tantorum Patrum sententiam, contra sententiæ, & tantorum iudicium autoritatem, & decentiam remaneret. Cum ergo ea omnia non præstiterint, censendum sanè est eos nihil debitum omisisse: quia vnum tantum prædicatum entis, seu essendi à se in Deo recognouerunt, atque in eo proinde Essentiam Dei collocarunt: quin opus habuerint illud à similibus Attributorum prædicatis, quæ in eis non recognoscebant, neque admitterebant, distinguere, atque notis specialibus designare: quod ipsum argumentum ab autoritate tot, tantorumque Theologorum consuevit, qui Essentiam metaphysicam Dei in prædicato entis à se absolute, & siue vlla distinctione entium diuinorum à se attributalium continentium, dum de ea expressius, subtilius, magisque scholasticè, & Theologicè agunt: ut nostram hanc conclusionem, non sentire solùm, sed tanquam indubitablem sine disputatione, & exargine supponere videantur.

CERTAM